

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2020.gada 14.janvārī Nr. 1-5/8

Ministru prezidentam
vk@mk.gov.lv

Latvijas Pašvaldību savienībai
lps@lps.lv

Par situāciju ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās

Kopš ārkārtējās situācijas izsludināšanas valstī saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību, tiesībsargs ar vērību seko līdzi visiem notikumiem, kas attiecināmi uz personu tiesību uz veselību un dzīvību nodrošināšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās. Tādēļ īpašu satraukumu rada masu saziņas līdzekļos regulāri publicētā informācija par konstatētajiem masveida saslimšanas gadījumiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās¹.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2004. gada 27. janvāra noteikumu Nr. 49 „Labklājības ministrijas nolikums” 4. punktā noteikto viena no Labklājības ministrijas funkcijām ir ne tikai izstrādāt sociālās aizsardzības politiku, bet arī organizēt un koordinēt sociālās aizsardzības politikas īstenošanu. Tāpat Labklājības ministrijas uzdevums ir kontrolēt sociālo pakalpojumu kvalitāti un sociālo pakalpojumu sniedzēju atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Kopš ārkārtējās situācijas izsludināšanas valstī līdz pat šim brīdim Labklājības ministrija nav apkopojusi aktuālo informāciju par situāciju visās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, kā arī nav pilnvērtīgi iesaistījusies problēmjauditājumā risināšanā, lai preventīvi novērstu masveida saslimšanas riskus institūcijās. Tāpat secināms, ka Labklājības ministrija faktiski ir norobežojusies no situācijas izpētes un kontroles tajās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, kuras nav tiešā labklājības ministra pakļautībā.

Par minēto liecina ne tikai Labklājības ministrijas sagatavotais un prezentētais pārskats 2021. gada 12. janvāra Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas sēdē par situāciju tikai labklājības ministra pakļautībā esošajos valsts sociālās aprūpes centros, bet

¹ Piemēram: <https://www.delfi.lv/news/national/politics/engures-novada-socialas-aprupes-centra-rauda-ar-covid-19-saslimusi-64-darbinieki-un-184-klienti.d?id=52829931>;
<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/ar-covid-19-slimo-vairak-neka-130-pansionata-jaunumuiza-klienti-un-puse-darbinieku.a384785/>

arī 2020. gada nogalē Tiesībsarga birojā saņemtās sūdzības par situāciju ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās (īpaši – pašvaldību un privāto pakalpojuma sniedzēju institūcijās).

Uzskatu, ka Labklājības ministrija nav veikusi visas nepieciešamās darbības, lai nepieļautu masveida klientu un darbinieku saslimšanu un nāves gadījumus no Covid-19 izraisītās infekcijas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

Vienlaikus tiesībsarga novērojumi liecina, ka arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas savlaicīgi nevēršas pēc atbalsta un pat neatzīst savu nespēju nodrošināt klientiem pienācīgu aprūpi, kā arī veselībai un dzīvībai drošus apstākļus infekcijas izplatīšanās laikā. Institūciju ierobežotās iespējas nodrošināt klientu izolāciju un savlaicīga risinājuma nemeklēšana (piemēram, lūgt iespēju ievietot veselos klientus valsts apmaksātas viesnīcās) noved ne tikai pie nekontrolētas infekcijas izplatīšanās un veselības aprūpes sistēmas pārslogošanas, bet arī pie daudzu klientu nāves gadījumiem.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, aicinu Ministru prezidentu aktualizēt jautājumu par nepieciešamajiem uzlabojumiem Labklājības ministrijas darbā attiecībā uz pienākumu kontrolēt sociālo pakalpojumu kvalitāti visās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās. Vienlaikus aicinu pieprasīt Latvijas Pašvaldību savienībai regulāri apkopot un sniegt informāciju par grūtībām ar kādām saskaras pašvaldības, nodrošinot ilgstošo aprūpi institūcijās, lai valdībai būtu iespējams nekavējoties sniegt nepieciešamo atbalstu un kopīgi rast risinājumu kritiskās situācijas novēršanai sociālās aprūpes nozarē.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu